

Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Postboks 5091, Majorstua
0301 Oslo

nve@nve.no

Deres ref. nr. 202524740

Vår ref.: Jonas Løvdal

Vår dato: 15.03.2026

Høringssvar fra Distriktsenergi til endringer av kraftberedskapsforskriften § 4-1 – Reparasjonsberedskap

Distriktsenergi representerer de fleste av landets nettselskaper. Med dette svaret følger vårt innspill til høringen.

Bakgrunnen for høringen

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har sendt på høring forslag om endring av kraftberedskapsforskriften § 4-1 om reparasjonsberedskap. Bakgrunnen for forslaget er den sikkerhetspolitiske situasjonen og målene regjeringen satte i Totalberedskapsmeldingen (Meld. St. 9 (2024-2025)). Energidepartementet har bedt NVE å vurdere behovet for å tilpasse kraftberedskapsforskriften til det endrede trusselbilde.

Formålet med de foreslåtte endringene er å styrke reparasjonsberedskapen i kraftforsyningen.

Høringssvar

Distriktsenergi viser til melding av 19.12.2025 vedrørende høring av om endring av kraftberedskapsforskriften § 4-1 – Reparasjonsberedskap med høringsfrist 15.03.2026.

1. Innledning

Vår vurdering er at de foreslåtte endringene ikke i tilstrekkelig grad svarer på de reelle utfordringene energibransjen står overfor i dagens trusselbilde. Samtidig opplever vi at høringen ikke berører flere av de områdene som bransjen gjentatte ganger har løftet som helt sentrale for å styrke kraftberedskapen i Norge.

Vi mener det er et behov for mer presise krav, sterkere nasjonal samordning, mer fokus på samarbeid mellom selskaper og en tydeligere rolleforståelse – både mellom statlige myndigheter og mellom selskaper i bransjen.

Dette forsterkes gjennom NVEs siste forventningsbrev som er sendt alle nettselskaper medio februar 2026, som i stor grad gjentar eksisterende krav uten å tilføre nye avklaringer. I brevet mener våre medlemsbedrifter at NVE forventer mye, men uten presiseringer som gir tydelig retning i arbeidet. Dette skaper usikkerhet og gjør det krevende å planlegge langsiktig.

Vi mener bransjen nå står i en modningsfase: å gå fra håndtering av naturhendelser til håndtering av tilsiktede handlinger, som sabotasje. Dette krever en annen metodeforståelse, andre vurderingsprinsipper og en tydelig nasjonal retning, som ikke besvares i dette høringsforslaget.

I tillegg mener vi det er utfordrende at NVE i denne høringen heller ikke har gått inn på fordeler eller svakheter ved nett- og energiproduksjonsstrukturen vi har i Norge. Vi har allerede en til dels desentralisert struktur, med mange selskaper og konsesjonsområder, som man kunne bruke mer i beredskapssammenheng.

I krigen i Ukraina har man sett mange fordeler med mer et desentralisert kraftnett og produksjon. Der understreker eksperter stadig oftere behovet for et nett av desentraliserte produksjonskilder som fungerer uavhengig av transmisjonsnettet. Det virker ikke som om NVE ennå har sett på muligheten ved den norske strukturen, med øydrift etc, i tilstrekkelig grad. Her kunne også småkraften spille en rolle i fremtiden.

2. Overordnet vurdering av NVEs forslag

2.1 Manglende treffsikkerhet og uklare ambisjoner

Vi mener at NVE ikke i tilstrekkelig grad har brukt anledningen til å rydde opp i gamle uklarheter i regelverket — eksempelvis knyttet til KILE-ordningen og håndtering av sabotasje. Det kan dermed være uklart om de foreslåtte endringene faktisk styrker beredskapen slik situasjonen tilsier.

Sabotasjehendelser skiller seg vesentlig fra naturhendelser ved at de er tilsiktede, ikke utilsiktede. Dermed krever de en helt annen måte å tenke dimensjonering, operasjonell ledelse og samvirke på. Vi mener det er uheldig at NVE ikke adresserer dette tydeligere i denne høringen.

2.2 Minimumskrav som skaper skjevhet i bransjen

Kravet om å dimensjonere for to samtidige utfall per selskap fremstår ikke som et likeverdig krav mellom selskaper av ulike størrelser. Dette kan i praksis føre til at små selskaper må investere i to ekstra transformatorer, mens et stort selskap dekker kravet med en svært liten prosentvis ressursøkning.

Dette kan i praksis føre til at små selskaper får en relativt høyere beredskapsevne enn store – noe som ikke fremstår hensiktsmessig. I ytterste konsekvens kan vi oppleve at innbyggere i små kommuner kan få sikrere beredskap mot langvarige strømbrudd enn innbyggere i de største tettstedene, med dertil høyere kostnader. Videre kan dette også i seg selv være

konkurransesvidende, da disse kravene er foreslått skal inngå i den vanlige effektivitetskonkurransen som selskapene blir målt etter.

Når gjelder kravet om «to samtidige sabotasjehendelser» spesielt, vil dette i praksis ofte være et svært hypotetisk scenario som kan gi lite treffsikre investeringer. Det avgjørende er ikke antallet hendelser, men hvor raskt man får gjenopprettet funksjonene, og hvilke ressurser man faktisk har tilgjengelig. Dette vurderes som en tydelig svakhet ved dagens forslag (se også pkt 2.4, pkt 2.5, pkt 3 og pkt 7).

2.3 Innhold og metodikk

Vi savner videre en tydelig metodisk veiledning for hvordan scenarioer med «to samtidige sabotasjehendelser» skal kvantifiseres og prioriteres opp mot andre høyrisiko-hendelser som ekstremvær, flom og omfattende tekniske feil i ROS-arbeidet. Det er ofte «to samtidige hendelser» i for eksempel storm eller orkan. Dette takler de fleste selskaper godt i dag. Hvordan dette kravet da representerer noe helt nytt, er det nødvendig å få mer detaljer om.

Vi mener forslaget legger for stor vekt på teoretiske scenarioer, mens praktisk beredskap handler om tid, kapasitet, kompetanse og tilgjengelig materiell. Vi trekker også frem at NVE ikke adresserer ulikheten i hva en sabotasjehendelse faktisk innebærer. En sabotert nettstasjon med 50 kunder er noe helt annet enn et angrep på en stor transformator som berører tusenvis. Vi frykter at scenarioarbeidet blir lite meningsfullt uten tilstrekkelig metodisk støtte.

2.4 Utdatert regeldannelse

Distriktsenergi mener NVE i sin regelutvikling må ta høyde for totalberedskapsprinsippene og å etablere et nasjonalt risikobilde som grunnlag for dimensjonering.

Når NVEs forslag fortsatt opererer innenfor en logikk der hvert selskap vurderes som en isolert juridisk enhet, mener vi de bommer på målsetningen. Sabotasje er et nasjonalt anliggende, og vi mener derfor at risikovurderinger ikke kan fraskrives som et rent selskapsspesifikt ansvar.

For de foreslåtte minimumskravene, kunne NVE heller henvist til krav som skulle gjelde innenfor bestemte geografiske grenser som fylker eller kommuner. Man kunne eventuelt også ha delt opp kravene innenfor et antall nettkunder. Dette ville gjøre regelverket mer dynamisk og fremme samarbeid mellom regioner og selskaper, som vi i andre sektorer opplever er en stor styrke.

Vi synes det videre er merkelig at man ikke samtidig har sett på krav knyttet til de forskjellige nettanleggsklassifiseringene som allerede eksisterer, hvor de er klassifisert etter hvor kritiske de er for samfunn og forsyningssikkerhet. Et regelverk som tok inn i seg konsekvensene ved utfall i større grad, vil vi anse som et bedre verktøy for bransjen enn bare å stille noen minimumskrav for hvert konsesjonsområde, som er svært ulike på mange måter og som burde kreve ulik sikkerhet (se også pkt 2.2, pkt 2.5, og pkt 3).

2.5 Risiko- og sårbarhetsanalyser

Risiko- og sårbarhetsanalyse skal i utgangspunktet gi lokal tilpasning til det enkelte virksomhetsnett og den konkrete situasjonen. Når minimumsscenarioet blir sterkt normert,

bør NVE utrede hvordan man unngår at mindre selskaper må planlegge for scenarier som er lite realistiske lokalt, men svært kostnadsdrivende.

Vi mener det skinner gjennom at bakgrunnsanalysene som endringsforslaget til NVE anses bygget på, fortsatt lenker sine vurderinger til ROS-analyser som kan være over et tiår gamle. Med nye hybride trusler, geopolitisk ustabilitet og erfaringer fra Ukraina er dette ikke lenger bærekraftig. I tillegg trekker vi frem at lokale ROS-analyser ikke kan være styrende for sabotasjeberedskap, da dette er en trussel som gjelder på tvers av selskaper og regioner.

Det bør derfor åpnes for å gjennomføre risikovurderinger tilpasset eget område og nett, og på grunnlag av disse få fastsatt et beredskapsomfang som gjenspeiler faktiske sårbarheter.

3. Behov for nasjonal styring og samordnet dimensjonering

Et gjennomgående tema i både høringsdokumentet og i diskusjonen om dette spesifikke forslaget, er fraværet av et tydelig nasjonalt nivå for dimensjonering. Bransjen samarbeider allerede i stor grad, også i praksis der selskaper ved akutte feil sender aggregater og materiell til naboselskaper, også når de selv er under krevende forhold.

Dagens regelverk reflekterer ikke dette samarbeidsmønsteret eller totalberedskapsprinsippet om samvirke. Vi fremhever at sabotasjeberedskap ikke kan bygges tilstrekkelig dersom den fragmenteres på selskapsnivå.

I dag håndteres disse vurderingene selskap for selskap, til tross for at bransjen er helt avhengig av samvirke med politi, forsvar, helsevesen, telekom og naboselskaper.

Vi mener derfor det er viktig at NVE i videre regelutvikling og kravspesifikasjoner tar hensyn til behovet for samordning mot Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) og nasjonale føringer for totalberedskap, slik at energisektoren ikke får en metodikk som avviker vesentlig fra andre deler av kritisk infrastruktur.

Disse spørsmålene vil i realiteten befinne seg på et nivå som krever politiske avklaringer, og ikke kun selskapsvise risikovurderinger. Dette er RME/NVE nærmest til å påpeke til ansvarlig departementet.

4. KDS-rollen og sikkerhetsklarering

Videre fremheves betydelige uklarheter rundt hvordan KDS-rollen (kraftforsyningens distriktssjef) skal fungere i praksis i situasjoner som involverer sabotasje eller krigslignende forhold.

Totalberedskap krever at flere nivåer – inkludert konsernledere – kan sikkerhetsklareres.

Et viktig poeng er dermed at KDS-sjefer har tilgang til informasjon som konsernsjefer og andre ledere ikke har, noe som kan svekke informasjonsflyt, beslutningskraft og samvirke i kritiske situasjoner. Vi mener det allerede i denne høringen burde bli adressert om også ledere i alle KBO-enhetene bør sikkerhetsklareres for å styrke beslutningsgrunnlaget.

5. Mobilisering av ansatte i KBO-enheter ved krig

Da kraftforsyning er klassifisert som kritisk infrastruktur kan man søke om fritak fra ordinær mobilisering ved krig eller krigslignende situasjoner. Allikevel erfarer vi at man i realiteten ikke kan forvente at alle ansatte med kritisk kompetanse i en virksomhet får fritak.

For landets nettselskaper vil i realiteten alle de ansatte med kritisk kompetanse være helt nødvendig for å opprettholde forsyningen i en *mer varig* krigssituasjon. Dagens praksis vil ofte bare sikre at selskapet har nødvendig kompetanse det første døgnet eller lignende. Ved langvarige hendelser er de også avhengige av å beholde den resterende kompetansen.

Disriktsenergi vil derfor fremheve at det er nødvendig med en mer forutsigbar og bærekraftig søknadsprosess for å sikre at slik kritisk kompetanse ikke blir beslaglagt av andre sektorer i en krigssituasjon slik som brann- og redning, Sivilforsvar eller helsehjelp. Dette er et tiltak RME/NVE bør adressere snarlig.

6. Mangel på oppdaterte trussel- og sårbarhetsvurderinger

Distriktsenergi mener NVE må ta høyde for at dagens trusselvurderinger er utdaterte og ikke reflekterer moderne trusseltyper som hybride operasjoner, koordinert sabotasje og digital-fysisk kombinerte angrep. Vi mener det er helt nødvendig med et modernisert rammeverk som tar inn over seg erfaringer fra Ukraina, økende hybride trusler og økt geopolitisk ustabilitet. At høringen ikke tar nok høyde for dette oppleves som en betydelig svakhet.

7. Materiellberedskap og deling mellom selskaper

I en tid med økt trussel for sabotasje er det viktig at alt tilgjengelig reparasjonsmateriell kan benyttes der det trengs mest. Flere av våre medlemmer har pekt på at REN-ordninger og regionale samarbeid reduserer de samlede kostnadene for bransjen, og mener at NVE eksplisitt burde anerkjenne og premiere slikt samarbeid i reguleringen gjennom eksempelvis en justert kostnadsnorm eller en særskilt parameter i inntektsreguleringen. Det fremheves at det i det nevnte forventningsbrevet fra NVE implisitt legger til grunn at dette samarbeidet skal styrkes.

Samtidig understrekes det at samarbeid om materiell, felleslagre og etablerte kompensasjonsordninger ikke er omtalt i høringen – til tross for at dette har stor praktisk betydning. Dette mener vi er en stor svakhet fordi flere også uttrykker bekymring for at innmelding av materiell kan føre til beslaglegging eller andre uønskede konsekvenser. Dette kan i verste fall svekke samarbeidsviljen mellom selskaper, som historisk har vært en av de største styrkene i norsk kraftberedskap. Derfor må slike aspekter adresseres tidlig.

Et felles beredskapslager på regionalt nivå kan være langt mer kostnadseffektivt enn at hvert enkelt selskap bygger opp egne lagre. NVE baserer seg på at beredskapsmateriell over 500 000 kroner som er registrert i REN-databasen kan få særskilt finansiering fra RME. Vi mener denne grensen bør justeres ned, ettersom det vil være behov for et volum av komponenter som hver for seg har en kostnad under 500 000 kroner.

Vi fremhever også i denne sammenheng at strengere lagerkrav må ses i sammenheng med fysisk sikring etter andre regelverk (som sikkerhetsloven, beskyttelse av infrastruktur), slik at man ikke ender med motstridende krav om konsentrasjon versus spredning av verdifullt

materiell. Mer sikre lokasjoner kan være bedre enn mange mindre og spredte lokasjoner, også sett opp mot logistikk m.m.

8. Forhåndsgodkjennelse av beredskapstiltak utenfor rammen

For å sikre fleksibilitet og forutsigbarhet i møte med et skjerpet trusselbilde, bør NVE etablere en ordning for forhåndsgodkjennelse av beredskapstiltak som:

- overstiger dagens minimumskrav,
- er begrunnet i lokale eller regionale risikovurderinger,
- styrker totalberedskapen nasjonalt,
- og legger til rette for samarbeid på tvers av selskaper og regioner.

En slik ordning vil hindre at kritiske tiltak utsettes eller ikke gjennomføres på grunn av regulatorisk usikkerhet. Dette anses like viktig for lokal beredskap i utsatte områder som et forbedret system for lager av reparasjonsmateriell.

9. Sabotasje – definisjoner, håndtering og ansattes sikkerhet

Vi ønsker å løfte utfordringen flere selskaper opplever med situasjoner hvor de ikke kan være sikre på om hendelser skyldes hærverk, skadeverk eller sabotasje. Denne usikkerheten skaper risiko for ansatte, og dagens regelverk gir lite veiledning.

Vi mener det i dag er stor usikkerhet rundt hvordan sikkerheten til ansatte som blir sendt ut for reparasjon etter sabotasje skal vurderes og sikres. Hvilke ressurser kan selskapet forvente å få fra politi eller sivilforsvar i slike situasjoner? Har politiet kapasitet til å sikre mannskap ved slike utrykninger?

Vi etterlyser:

- Klare definisjoner av sabotasje
- Tydelige handlingsmønstre for ulike scenarier
- Samordnet nasjonal praksis for rapportering og vurdering
- Sikringstiltak for mannskap i felt ved uavklarte hendelser

10. Samhandling og totalberedskap

Vi fremhever videre at høringen i liten grad adresserer totalberedskapskommisjonens funn, særlig knyttet til samvirke mellom forsvar, politi, sivilforsvar, kommuner, næringsliv og energisektoren.

Energisektoren er i praksis helt kritisk for alle andre samfunnsfunksjoner. Likevel er dette perspektivet svakt integrert i NVEs forslag slik vi ser det. Vi mener derfor det er viktig at det blir utarbeidet regelverk som tydelig angir hvem som beslutter hva i en krisesituasjon, også mellom roller og ansvar på tvers av sektorer, og at nasjonale prinsipper som samvirkeprinsippet må tydeligere inn i regelverket.

11. Behovet for konkretisering og standardisering

Vi peker så på at NVE i stor grad overlater alt ansvar for innholdet og gjennomføringen av risikovurderinger og tiltak til selskapene. Dette kan føre til uforutsigbarhet, ulik praksis og svekket mulighet for bransjen til å etablere felles standarder – noe som er nødvendig for effektiv samhandling.

Bransjen etterlyser:

- Mer detaljerte krav
- Enhetlige standarder
- Tydeligere veiledere
- Klare forventninger for både fysisk sikkerhet og IKT/OT-sikkerhet

Vi fremhever i tillegg at investeringer i nett, slik som økt redundans, i realiteten er beredskapstiltak, og bør anerkjennes som det.

12. Tidsfrister og gjennomføring

Ved innføring av nye retningsgivende regelverk er det viktig at det medfølger rimelig gjennomføringstid og eksplisitte hensyn til leveringstider for kritiske komponenter.

Spesielt mener vi det er viktig å påpeke dette, da vi er uenige i NVE's syn om at presiseringene i regelverket må sees på som en slags «forsikringspremie» mot sabotasje, og samtidig ikke gir rimelig tid til å innpasse investeringene i langsiktige nettutviklings- og investeringsplaner. Det må være samsvar mellom ambisjonsnivå (styrket beredskap) og gjennomføringsevne (realistiske tidsfrister).

NVE bør også sikre en samordning av krav og veiledning mot annet regelverk for å unngå dobbeltregulering, selv om vi ikke har konkrete eksempler å vise til.

13. Avsluttende vurdering

Oppsummert mener vi at NVEs forslag er for snevert og ikke tar inn over seg helheten i trusselbildet eller behovet for nasjonal koordinering. Forslaget retter seg for mye mot små enkeltpunkter i beredskapsforskriften, og i for liten grad mot det store bildet som er den endrede sikkerhetspolitiske situasjonen og behovet for samordnet, sektorovergripende kraftberedskap i Norge.

Forslaget gir ikke den tydelig retning fra myndighetene på hvordan totalberedskapen faktisk skal bygges som er etterspurt av en samlet bransje. Vi er tydelige på at sabotasjeberedskap ikke kan bygges selskap for selskap. Det må etableres et nasjonalt risikobilde, nasjonale føringer og tydelige krav til samhandling på tvers av sektorer.

Til slutt fremheves behovet for forhåndsgodkjennelse av beredskapstiltak som faller utenfor dagens rammer. Dette vil sikre at nødvendige investeringer ikke stopper opp, og at bransjen kan handle raskt når nye trusler oppstår.

Vi vil fremheve:

- Manglende nasjonale føringer og politisk forankring
- Fravær av oppdaterte trusselbilder
- Uklare roller og ansvarsforhold
- Manglende vurdering av samhandling og totalberedskap
- Lite konkrete og standardiserte krav
- En utdatert metode for å stadfeste minimumskrav i regionene
- Manglende fokus på medarbeidernes sikkerhet ved uavklarte hendelser

Vi forstår at denne høringen er å anse som et første skritt i direktoratets arbeid med beredskap. Utfordringen er at det dermed ikke svarer ut alle de problemstillingene som allerede flere ganger er spilt inn til myndighetene. Når et nytt nivå for beredskap skal settes, er det viktig at mange nok av skrittene som skal tas er med, ikke bare det første av flere. Spesielt er dette viktig når signaler om finansiering ikke er adressert overhode. Det vil bli en viktig diskusjon i tiden fremover.

Til sist fremhever vi igjen at kravet om å dimensjonere for to samtidige utfall per selskap, er en utdatert og uhensiktsmessig måte å utforme ny regeluring på. Vi forventer at kravet isteden gjenspeiler geografisk avgrensing, antall nettkunder og nettklassifisering. Dette vil avspeile både risiko og viktig samarbeid mellom nettselskaper på en mer hensiktsmessig og rettferdig måte. Det vil også sikre at innbyggere i realiteten vil få en likere trygghet for en robust energiforskyvning som burde være en målsetning.

Vi håper disse innspillene kan bidra til at det endelige regelverket blir et robust fundament for en fremtidsrettet kraftberedskap som gjenspeiler dagens trusselbilde og samfunnsbehov.

Vennlig hilsen
Distriktsenergi

Jonas Løvdal
Næringspolitisk seniorrådgiver
og nestleder